

Gemensam rutin för spärrhantering

Enligt patientdatalagen (2008:355, PDL) har patienten möjlighet att begränsa elektronisk åtkomst inom en vårdgivare genom att spärra enskilda vårdenheter (s.k. spärrgrupper). Vidare har patienten på motsvarande sätt möjlighet att förhindra direktåtkomst mellan vårdgivare genom att spärra enskilda vårdgivares uppgifter.

En patient kan när som helst begära att lagda spärrar hävs. Spärrar kan även överskridas i nödsituationer. En begäran om att lägga eller häva spärrar ska hanteras skyndsamt.

Begäran om spärr

När en patient begär att spärr ska läggas eller hävas i TakeCare ska patienten göra en ansökan om detta till den vårdgivare vars journalinformation ska spärras.

Begäran om spärr kan endast initieras av patienten själv. Vårdnadshavare kan ej spärra uppgifter rörande sina barn. Barn under 18 år får själva spärra sina uppgifter, under förutsättning att sjukvårdspersonal vid berörd vårdenhet har bedömt att barnet har nått tillräcklig ålder och mognad för att själv få fatta beslut i frågan. God man, förvaltare, make/maka eller motsvarande kan inte fatta beslut om spärrar å patientens vägnar.

Begäran om spärr samt hävning av spärr ska diarieföras eller motsvarande.

Spärrnivåer

Patienten väljer på vilken nivå, spärr önskas läggas eller hävas. Spärr kan upprättas på två nivåer i TakeCare:

- **Vårdgivarnivå** - En spärr på denna nivå innebär att den del av patientjournal som skapats inom vårdgivaren endast är tillgänglig för vårdpersonal inom vårdgivaren.
- **Spärrgruppsnivå** – spärr för en/flera vårdenheter, innebär att patientens journal endast är tillgänglig för personalen på den aktuella vårdenheten, eller gruppen av vårdenheter som ingår i den av vårdgivaren definierade spärrgruppen.

En spärr kan inkludera eller undanta följande delar i journalen

- Läkemedelsjournalen
- Viktig medicinsk information (VMI)
- Delar av "patientuppgifter"

Spärr av läkemedelsjournalen innebär att läkemedelsinformation endast kan läsas inom angiven spärrnivå.

Spärr av VMI (viktig medicinsk information): Information är endast synlig inom angiven spärrnivå. VMI är information som varningar, exempelvis överkänslighet mot läkemedel, förekomst av pacemaker, uppgifter om resistent bakterier, mm. Läkemedel och VMI kan bara spärras som tillägg till spärr på vårdgivarnivå eller spärr på spärrgruppsnivå.

Vidare är det möjligt att för patienten att spärra den del av journalen som benämns "patientuppgifter". En spärr av patientuppgifter innebär att information skriven inom vårdenheten och/eller vårdgivaren i journalflikarna "allmänt" och "diverse" inte kan läsas av personal utanför vårdenheten/vårdgivaren. I nämnda flikar förekommer bl.a. information om telefonnummer, uppgift om språk/behov av tolk, dosförpackade läkemedel, hemtjänst och färdtjänst.

Bekräftelse på lagd eller hävd spärr

Spärr läggs eller hävs skyndsamt i TakeCare av behörig personal. Patienten ska informeras när det är utfört

Överskridande av spärr enligt patients samtycke eller vid nödläge

Överskridande av spärr inom vårdgivaren i en vård- och behandlingssituation kan behov av åtkomst till spärrade uppgifter hos annan vårdenhet inom vårdgivaren uppstå.

Under förutsättning att patienten ger sitt samtycke till åtkomst för den givna situationen, kan hälso- och sjukvårdspersonalen överskrida spärr tillfälligt. Spärren får även överskridas tillfälligt om de spärrade uppgifterna kan antas ha betydelse för den vård som patienten oundgängligen behöver (d.v.s. nödläge), under förutsättning att patienten inte kan lämna sitt samtycke till åtkomsten. Överskridande av spärr i TakeCare är endast möjlig för spärr inom en vårdgivare, d.v.s. den typ av spärr som benämns "spärrgruppspärr". Behörighet att överskrida spärrar inom en vårdgivare ska ingå i behörighetsprofilen.

Patientens samtycke

Patienten kan ge sitt uttryckliga samtycke till att behandlande hälso- och sjukvårdspersonal ska få tillgång till spärrad information hos annan vårdenhet inom den egna vårdgivaren.

Personalen kan då överskrida spärrgruppspärr. I samband med åtkomsten av uppgifterna, antecknas i journalen skälet till att spärren överskrids tillfälligt. När journalen stängs återaktiveras spärrgruppspärr automatiskt.

Nödläge

Behandlande hälso- och sjukvårdspersonal tar ställning till huruvida det finns ett behov av uppgifterna och huruvida det i sådana fall är fråga om ett nödläge. Personalen tar även ställning till huruvida patienten för tillfället saknar beslutsförmåga. Exempel på hälsotillstånd där beslutsförmågan kan vara påverkad: medvetslös, chocktillstånd, kraftigt alkohol/narkotikapåverkad och vissa permanenta funktionsnedsättningar.

Om förutsättningarna för att tillfälligt överskrida spärren bedöms vara uppfyllda, ska uppgift om vårdenheter, inom vårdgivaren, som spärrat uppgifterna göras tillgängliga. Därefter får bara sådana uppgifter som kan antas ha betydelse för vården av patienten överskridas. I samband med åtkomsten av uppgifterna, antecknas i journalen skälet till att spärren överskridits. När journalen stängs återaktiveras spärrgruppspärr automatiskt.

Åtkomst till spärrade uppgifter hos en annan vårdgivare

I en vård- och behandlingssituation kan behov av åtkomst till annan vårdgivares spärrade uppgifter uppstå. Det är behandlande hälso- och sjukvårdspersonal som identifierar behovet, bedömer förutsättningarna samt initierar begäran om åtkomst. Om förutsättningarna för att få tillgång till spärrade uppgifter hos en annan vårdgivare bedöms vara uppfyllda (patienten samtycker alternativt nödläge), ska uppgift om vårdgivare som spärrat uppgifterna göras tillgängliga. Åtkomsten till den andra vårdgivarens uppgifter kan ske på följande sätt: Vårdgivare A har behov av uppgifter hos vårdgivare B. Aktuell patient har lagt en spärrgruppspärr alternativt en vårdgivarspärr hos vårdgivare B. Vårdgivare A kontaktar vårdgivare B med önskemål om muntligt utlämnande alternativt utlämnande av journalkopior, för att kunna ta del av uppgifterna hos vårdgivare B. Vårdgivare B gör en bedömning av förutsättningarna för utlämnandet och antecknar sedan i journalen vilket datum eventuella uppgifter lämnades ut och till vem.

Varje vårdgivare som använder TakeCare och som tillämpar sammanhållen journalföring, ska ha en funktion som ansvarar för att vara kontaktpunkt för andra vårdgivare vid behov av åtkomst till spärrade uppgifter.